

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ที่ ขย ๘๐๔๐๒/๒๓ วันที่ ๒๐ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
เรื่อง แจ้งการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานนักวิชาการเงินและบัญชี

เรียน นายกองการบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จำนวน ๑ เล่ม

ด้วยงานการเงินและบัญชี กองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของนักวิชาการเงินและบัญชี เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนเป็นข้อมูลแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานนักวิชาการเงินและบัญชี ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานและองค์กรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางนภภรณ์ หาญรบ)
นักวิชาการเงินและบัญชี

ความเห็นของผู้อำนวยการกองคลัง

(นางยุพินภรณ์ ดวงประทุม)
ผู้อำนวยการกองคลัง

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

(นางสุภรณ์ มิลินคณาพัฒน์)
หัวหน้าสำนักปลัด รักษาราชการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

ความเห็นของนายกองการบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

(นายสุขุม สิ้นสายออ)
นายกองการบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

คู่มือการปฏิบัติงาน ด้านการเงินและบัญชี

งานการเงินและบัญชี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน
อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการตําแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน หน้าที่ความรับผิดชอบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในตําแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ ทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานในการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานขององค์กรต่อไป

งานการเงินและบัญชี

กองคลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน

คู่มือการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี

1. ด้านการเงิน

1.1 การรับเงิน

- (1) บันทึกรับเงินในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ออกใบเสร็จรับเงิน/หลักฐานการรับเงิน ภายในวันที่ได้รับเงิน
- (2) หากมีการรับเงินหลังจากการปิดบัญชีในวันที่รับเงินแล้ว ให้บันทึกการรับเงินในวันนั้น และจัดเก็บเงินไว้ในตู้নিরภัย
- (3) จัดทำใบนำส่งเงิน/ใบสรุปใบนำส่งเงินประจำวันโดยลงรายการให้ครบถ้วน

1.2 การเก็บรักษาเงิน

- (1) หากมีเงินสด ให้เก็บรักษาไว้ในตู้নিরภัย และให้สำภาคณาการทั้งจำนวนในวันถัดไป
- (2) กรณี อปท. ที่มีพื้นที่ห่างไกล ไม่สามารถนำฝากธนาคารได้เป็นประจำทุกวัน ให้เก็บรักษาในตู้নিরภัย และนำฝากธนาคารในวันทำการสุดท้ายของสัปดาห์

1.3 กรรมการเก็บรักษาเงิน

- (1) ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้ง อย่างน้อย 3 คน
- (2) หัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง 1 คน
- (3) กรรมการเก็บรักษาเงินอื่น อย่างน้อย 2 คน
- (4) กรรมการเก็บรักษาเงิน ถือลูกกุญแจตู้নিরภัย คนละ 1 ดอก
- (5) กรณีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งกรรมการแทนชั่วคราวให้ครบจำนวน
- (6) จัดทำรายงานสถานะการเงินประจำวันเป็นประจำทุกวัน ที่มีการรับจ่ายเงิน ถ้ามีเงินสด คงเหลือให้หมายเหตุรายงานฯ ในวันถัดไป
- (7) เมื่อสิ้นเวลารับจ่ายเงินให้นำเงินที่ได้รับ นำฝากธนาคาร ทั้งจำนวน หากฝากไม่ทันให้นำเงินเก็บรักษาส่งต่อให้กับคณะกรรมการเก็บรักษาเงินเพื่อเก็บไว้ในตู้নিরภัย
- (8) กรรมการเก็บรักษาเงิน ทุกคนลงลายมือชื่อในรายงานสถานะการเงินประจำวัน
- (9) หัวหน้าหน่วยงานคลัง เสนอผ่านปลัด อปท. เพื่อนำเสนอให้ผู้บริหารทราบ

1.4 การรับส่งเงิน

- (1) เงินรายรับให้นำฝากธนาคารทั้งจำนวนภายในวันนั้น หากไม่ได้นำฝากธนาคารให้นำฝากตู้নিরภัยและวันทำการถัดไปให้นำฝากธนาคารทั้งจำนวน
- (2) การรับส่งเงิน สถานที่ห่างไกล/ไม่ปลอดภัย ให้ผู้บริหารท้องถิ่น แต่งตั้งพนักงานท้องถิ่น ระดับ 3/เทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 2 คน เป็นกรรมการรับผิดชอบร่วมกันควบคุมการรับส่งเงินและจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมรักษาความปลอดภัย

(3) มีหลักฐานการรับส่งเงิน ระหว่างผู้มอบ/ผู้รับมอบเงิน กับกรรมการผู้นำส่ง/ผู้รับไว้ทุกครั้ง

(4) การถอนเงินฝากธนาคาร ให้ผู้ อำนาจลงนามส่งจ่ายเงิน ร่วมกันอย่างน้อย 3 คน โดยให้มี ผู้บริหารท้องถิ่นและปลัด อปท. ลงนามส่งจ่ายด้วยทุกครั้ง และให้ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้ ผู้ช่วยบริหาร ท้องถิ่น/ ผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าหน่วยงานอีก 1 คน กรณีไม่มีผู้บริหารท้องถิ่นให้แต่งตั้งพนักงานท้องถิ่น ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป เพิ่มอีก 1 คน

1.5 การจ่ายเงิน

(1) - จ่ายเงินหรือก่อนผู้ผูกพันได้เฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือหนังสือสั่งการที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

(2) การจ่ายเงินให้จ่ายเป็นเช็ค กรณีไม่อาจจ่ายเช็คได้ ให้จัดทำใบถอนเงินฝากธนาคาร เพื่อให้ธนาคารออกตัวแลกเงินหรือโอนเงินผ่านธนาคาร

1.6 การเขียนเช็คส่งจ่าย

(1) การจ่ายเงินให้เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน ในกรณีซื้อทรัพย์สิน จ้างทำของ หรือเช่า ทรัพย์สิน ให้ออกเช็คส่งจ่ายในนามของเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออกและ ขีดคร่อมด้วย

(2) การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน นอกจากกรณีตาม (1) ให้ออกเช็คส่งจ่าย ในนามของเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงิน โดยขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” และจะขีดคร่อมหรือไม่ก็ได้

(3) ในกรณีส่งจ่ายเงินเพื่อขอรับเงินสดมาจ่าย ให้กระทำได้ในการจ่ายเงินที่มีวงเงินไม่เกิน ห้าพันบาท โดยให้ออกเช็คส่งจ่ายในนามหัวหน้าหน่วยงานคลังหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานคลัง และขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออก ห้ามออกเช็คส่งจ่ายเงินสด

(4) หากเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิรับเงินไม่มารับเช็คภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันส่งจ่าย ให้ยกเลิก เช็คนั้น หากมีการยกเลิกเช็คดังกล่าวเกินสองครั้ง ต้องรายงานเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ

(5) ในการเขียนเช็คส่งจ่ายเงิน ห้ามลงลายมือชื่อส่งจ่ายในเช็คไว้ล่วงหน้า โดยยังมีได้มีการเขียน หรือพิมพ์ชื่อผู้รับเงิน และจำนวนเงินที่ส่งจ่าย

2. ด้านการเบิกจ่าย

2.1 ฎีกาเบิกจ่ายเงิน

- ลงรายการให้ครบถ้วน เช่น งบประมาณคงเหลือ เลขที่ฎีกาผู้ขอเบิก เลขที่คลังรับ เลขที่เช็ค ผู้ตรวจฎีกา ผู้อนุมัติฎีกา ลายมือชื่อผู้รับเงิน ลายมือชื่อผู้จ่ายเงินหรือถอนเงิน ผู้มีอำนาจส่งจ่าย

2.2 การจัดเก็บฎีกาเบิกเงิน

- จัดเก็บฎีกาเบิกเงิน โดยเรียงตามรายการจัดทำเช็ค

2.3 เอกสารประกอบฎีกา

- หลักฐานการจ่าย ให้ผู้จ่ายเงินลงลายมือชื่อรับรองการจ่าย พร้อมทั้งมีชื่อสกุลด้วยตัวบรรจง วัน เดือน ปีกำกับไว้ในหลักฐานการจ่าย กรณีเป็นใบสำคัญคู่จ่ายให้หัวหน้าหน่วยงานคลังลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ด้วย

- การเบิกเงินสวัสดิการค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล และเงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร ให้มีเอกสารประกอบฎีกาดังนี้

(1) ใบเบิกเงินสวัสดิการแต่ละประเภท

(2) ใบเสร็จรับเงิน

- การเบิกเงินค่าตอบแทนนอกเวลาราชการ ให้มีเอกสารประกอบฎีกา ดังนี้

(1) หนังสืออนุมัติให้ปฏิบัติงานนอกเวลา

(2) คำสั่ง แต่งตั้ง ผู้ปฏิบัติงานนอกเวลา

(3) บัญชีลงเวลาการปฏิบัติงานนอกเวลา

(4) หลักฐานการจ่ายเงินค่าตอบแทน

- ค่าสาธารณูปโภค ให้มีเอกสารประกอบฎีกา ดังนี้

(1) ใบแจ้งหนี้

(2) กรณีจ่ายเงินตรงไปก่อนให้ใช้ใบเสร็จรับเงิน แนบด้วย

- ค่าซื้อทรัพย์สิน / จ้างทำของ

(1) สัญญาซื้อทรัพย์สิน / จ้างทำของ / หลักฐานการสั่งซื้อ / สั่งจ้าง

(2) ใบแจ้งหนี้/ใบส่งมอบทรัพย์สิน/มอบงาน

(3) เอกสารแสดงการตรวจรับทรัพย์สิน/ตรวจงาน

- เงินสวัสดิการประเภทค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

(1) หนังสือ/คำสั่งให้เดินทางไปราชการ

(2) รายงานการเดินทาง

(3) หลักฐานการจ่ายเงิน เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบรับรอง แทนใบเสร็จรับเงิน

(4) งบหน้าค่าเบี่ยงและค่าเช่าที่พัก

(5) งบหน้าค่าพาหนะ

- การยืมเงินตรงราชการ

(1) สัญญายืมเงิน/ใบยืม

(2) หลักฐาน ซึ่งแสดงว่าเป็นผู้ยืมเงินที่ต้องปฏิบัติงาน เช่น คำสั่งให้เดินทางไปราชการ

- กรณีเป็นการยืมเงินสะสม ให้มีเอกสารประกอบฎีกา

(1) สัญญายืมเงิน/ใบยืม

(2) กรณียืมเงินสะสมที่ต้องได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ให้มีรายงานการประชุมประกอบ

(3) การยืมเงินสะสมกรณีฉุกเฉิน ที่มีสาธารณภัยให้มีหนังสือที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้กำหนดวงเงิน

ในการยืมไว้

- เงินประกันสัญญา เงินประกันของ ให้มีเอกสารประกอบฎีกา

(1) หนังสือแจ้งความประสงค์ขอเบิกเงินของผู้รับจ้าง

(2) ใบเสร็จรับเงินประกันสัญญา/เงินประกันของ

- การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้กับหน่วยงานอื่น ให้มีเอกสารประกอบฎีกา

(1) กรณีเงินอุดหนุนให้กับกลุ่มหรือชุมชนให้จัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่าง อปท. กับตัวแทนของกลุ่มหรือชุมชน ที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่น้อยกว่า 3 คน

(2) ให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนออกใบเสร็จรับเงิน ให้กับ อปท. สำหรับกลุ่มและชุมชนให้จัดทำใบสำคัญรับเงินไว้ เป็นหลักฐาน

(3) เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานผลการดำเนินงานและเงินเหลือจ่าย (ถ้ามี) ให้หน่วยงานที่อุดหนุนทราบ

- การจ่ายเงินยืม

(1) ผู้บริหารท้องถิ่นได้อนุมัติให้จ่ายเงินยืมตามสัญญาเงินยืม โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(2) มีงบประมาณเพื่อการนั้นแล้ว

(3) ผู้ยืมแต่ละรายจะต้องไม่มีเงินยืมค้างชำระแก่ อปท. และให้ยืมได้เฉพาะผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเท่านั้น

- การส่งใช้เงินยืม

(1) หมายเหตุจำนวนเงินและ วัน เดือน ปี ที่ส่งใช้ในสัญญาเงินยืม

(2) เก็บรักษาสัญญาการยืมเงินเป็นเอกสารสำคัญ

(3) รับคืนเงินสด ให้ออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ยืม

(4) บันทึกการส่งใช้เงินยืม ในทะเบียนเงินยืมและ ให้ผู้ยืมลงชื่อในทะเบียนเงินยืมที่ส่งใช้นั้น

(5) ให้ผู้ยืมส่งใบสำคัญและเงินที่เหลือจ่าย (ถ้ามี) ภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้

3. ด้านการบัญชี

(1) ให้จัดทำบัญชี บัญชีแยกประเภทให้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน

(2) จัดทำรายงานแสดงรายรับ รายจ่าย และงบทดลองเสนอปิด เพื่อนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ทราบและสำเนาให้นายอำเภอ

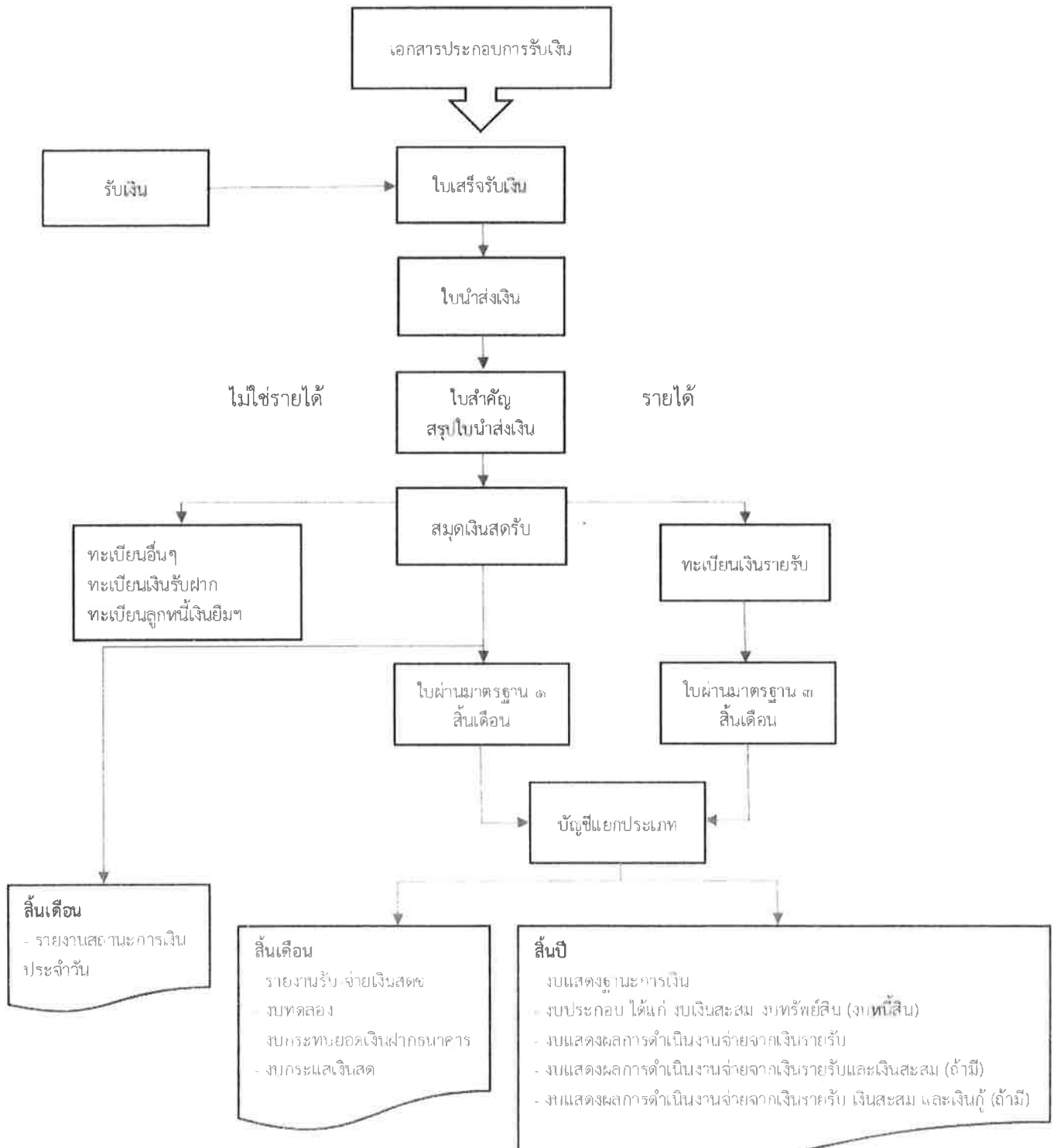
(3) งบประมาณรายจ่ายประจำปี อนุญาตให้จ่ายได้แล้ว แต่ระยะ 3 เดือน แรกปีงบประมาณ ไม่สามารถจัดเก็บรายได้เพียงพอจะดำเนินการได้ อปท. อาจนำเงินสะสมทดรองจ่ายไปพลางก่อนได้

การใช้จ่ายเงินสะสม โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไขดังนี้ (1) เป็นกิจการตามอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับบริการชุมชนและสังคม

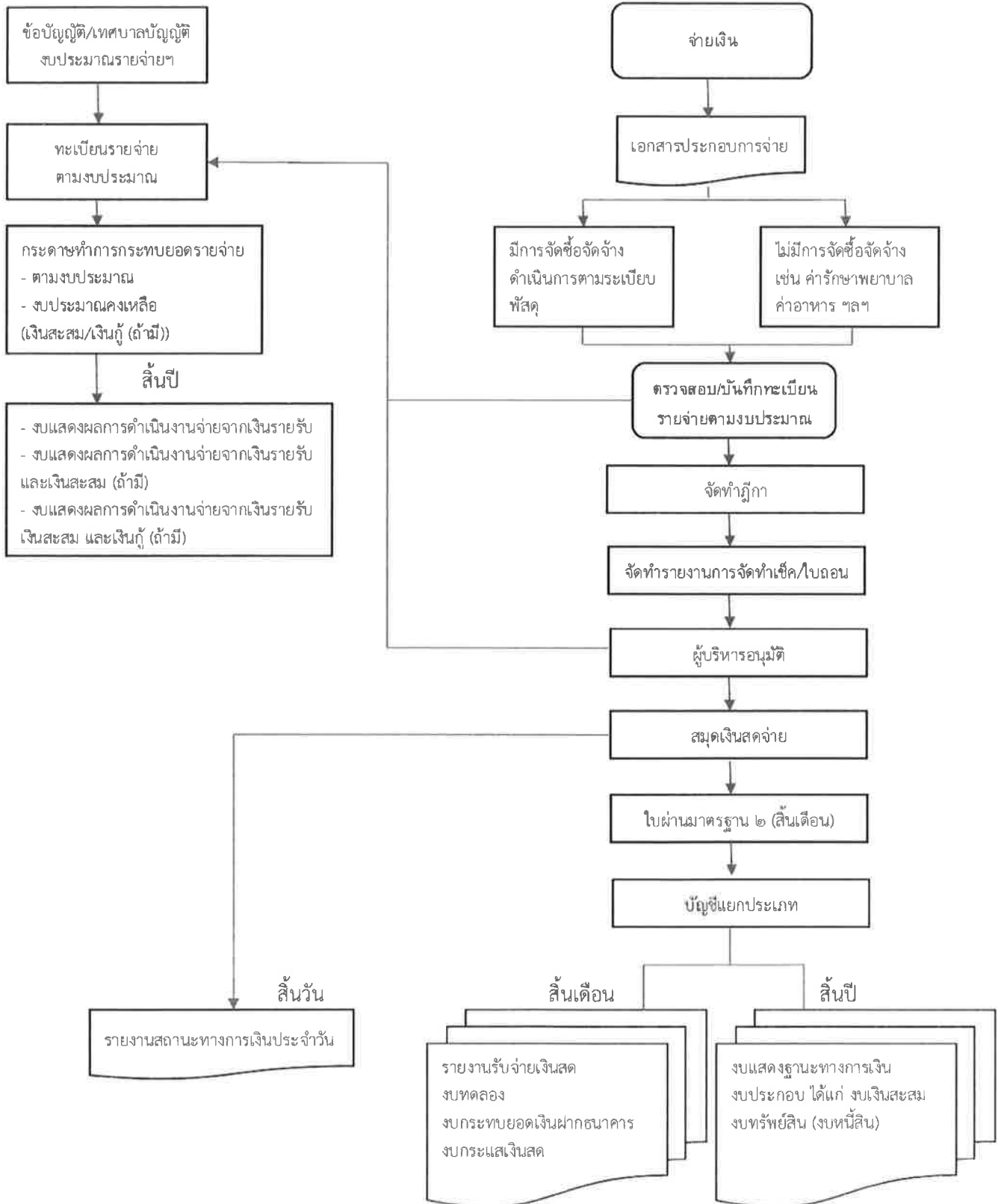
(4) จัดทำงบแสดงฐานะการเงินและงบอื่น ๆ เพื่อส่งให้ สตง. ภายใน 90 วัน นับแต่วันสิ้นปี และส่งสำเนาให้นายอำเภอ

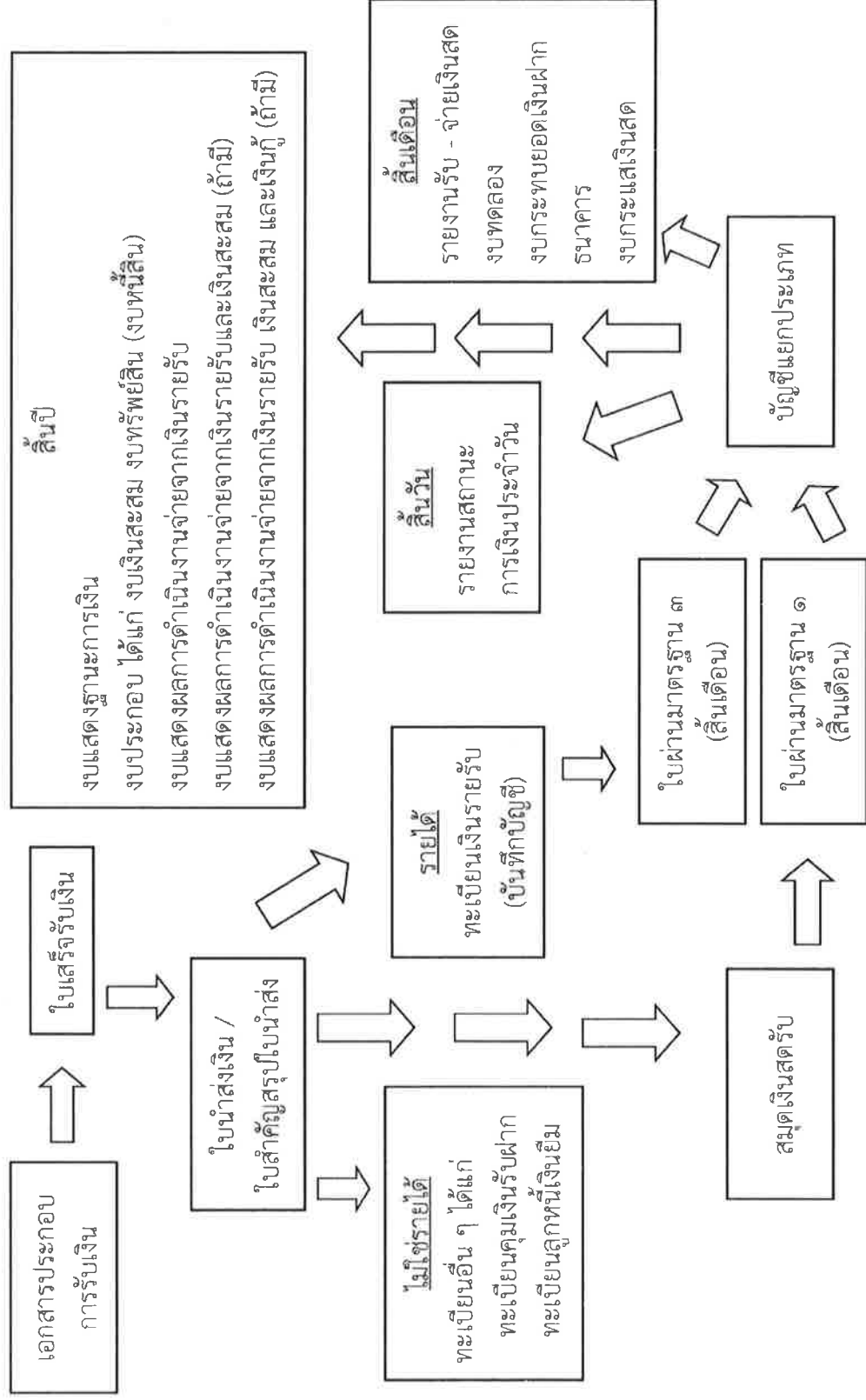
การรับเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

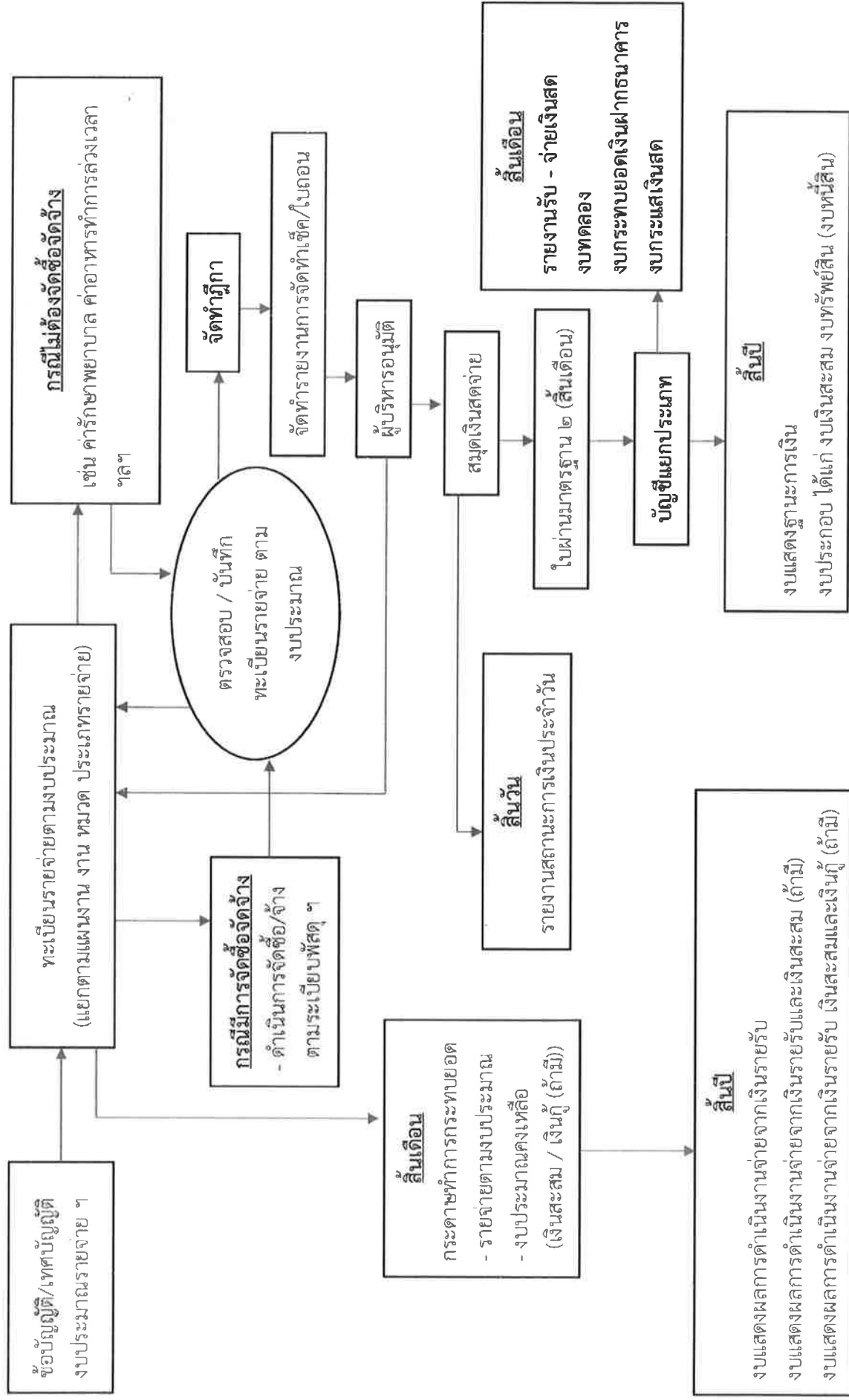
การจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

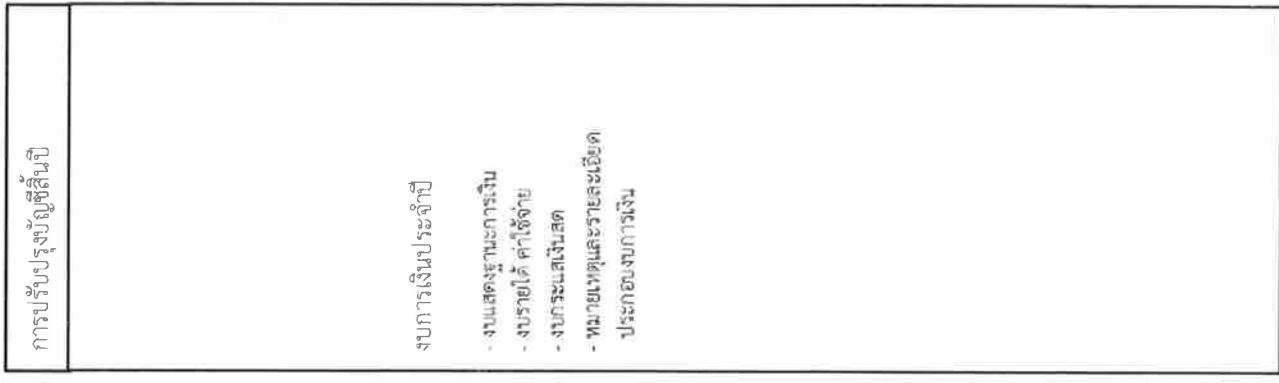
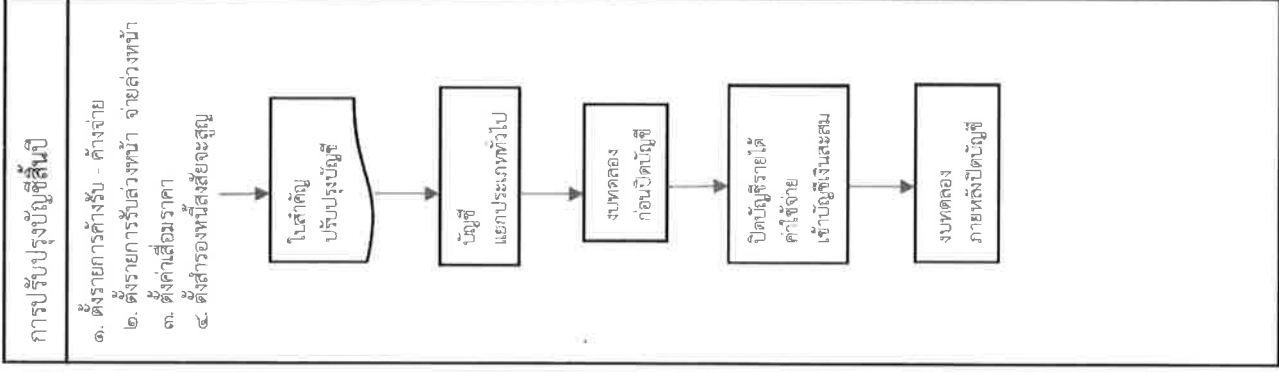
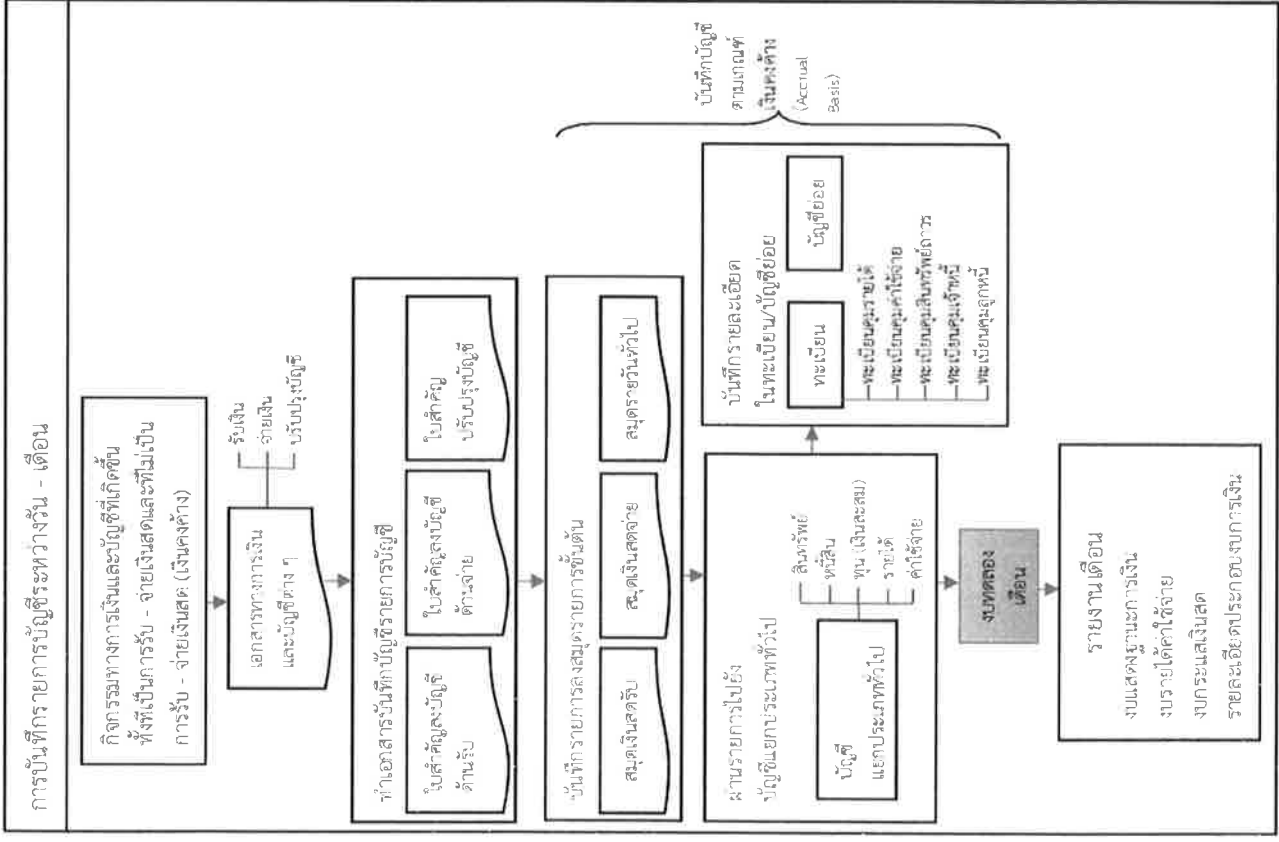
กระบวนการรับเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวปฏิบัติทางบัญชีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

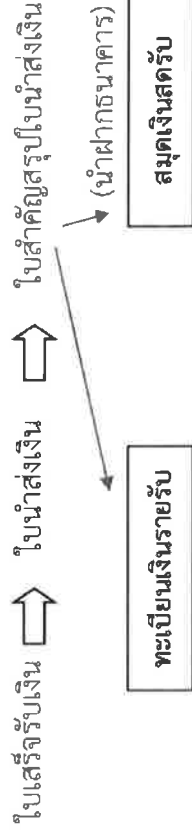

วิธีบันทึกบัญชีสำหรับองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

การรับเงิน

๑. รายได้จัดเก็บเอง (การรับเงินรายได้บันทึกบัญชีตามประเภทรายได้)

- ภาษีอากร
- ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต
- รายได้จากทรัพย์สิน
- รายได้จากสาธารณูปโภค
- รายได้เบ็ดเตล็ด
- รายได้จากทุน

ทะเบียนเงินรายรับ

สมุดเงินสดรับ

Dr. บัญชีเงินรายรับ
Cr. บัญชีภาษีโรงเรือนและที่ดิน
    บัญชีภาษีบำรุงท้องที่
    บัญชีภาษีป้าย
    ฯลฯ

Dr. บัญชีเงินฝากธนาคาร
Cr. บัญชีเงินรายรับ
    บัญชีเงินรับฝาก
    ฯลฯ

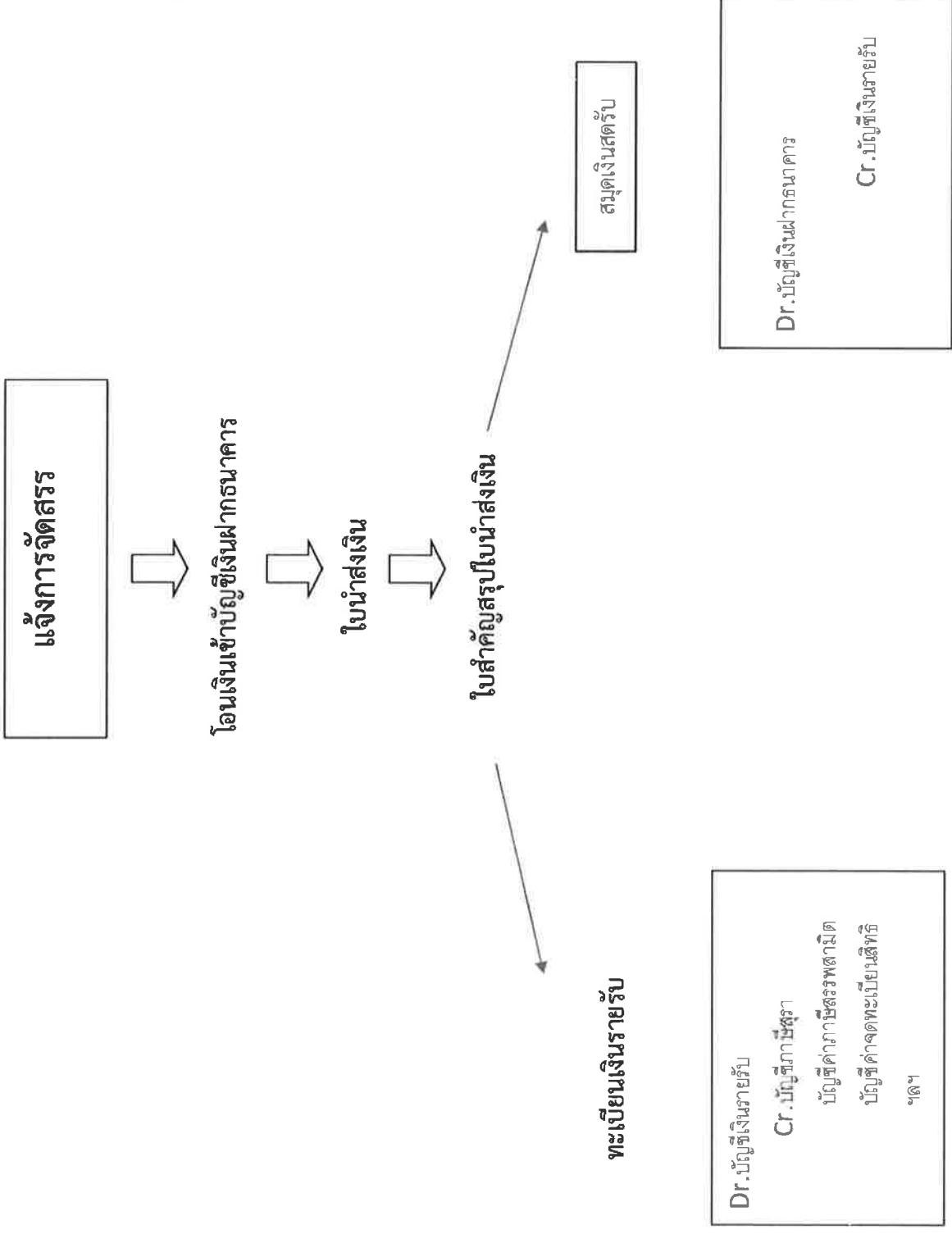
การรับเงินลูกหนี้ภาษี

- ลูกหนี้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ลูกหนี้ภาษีบำรุงท้องที่
- ลูกหนี้ภาษีป้าย

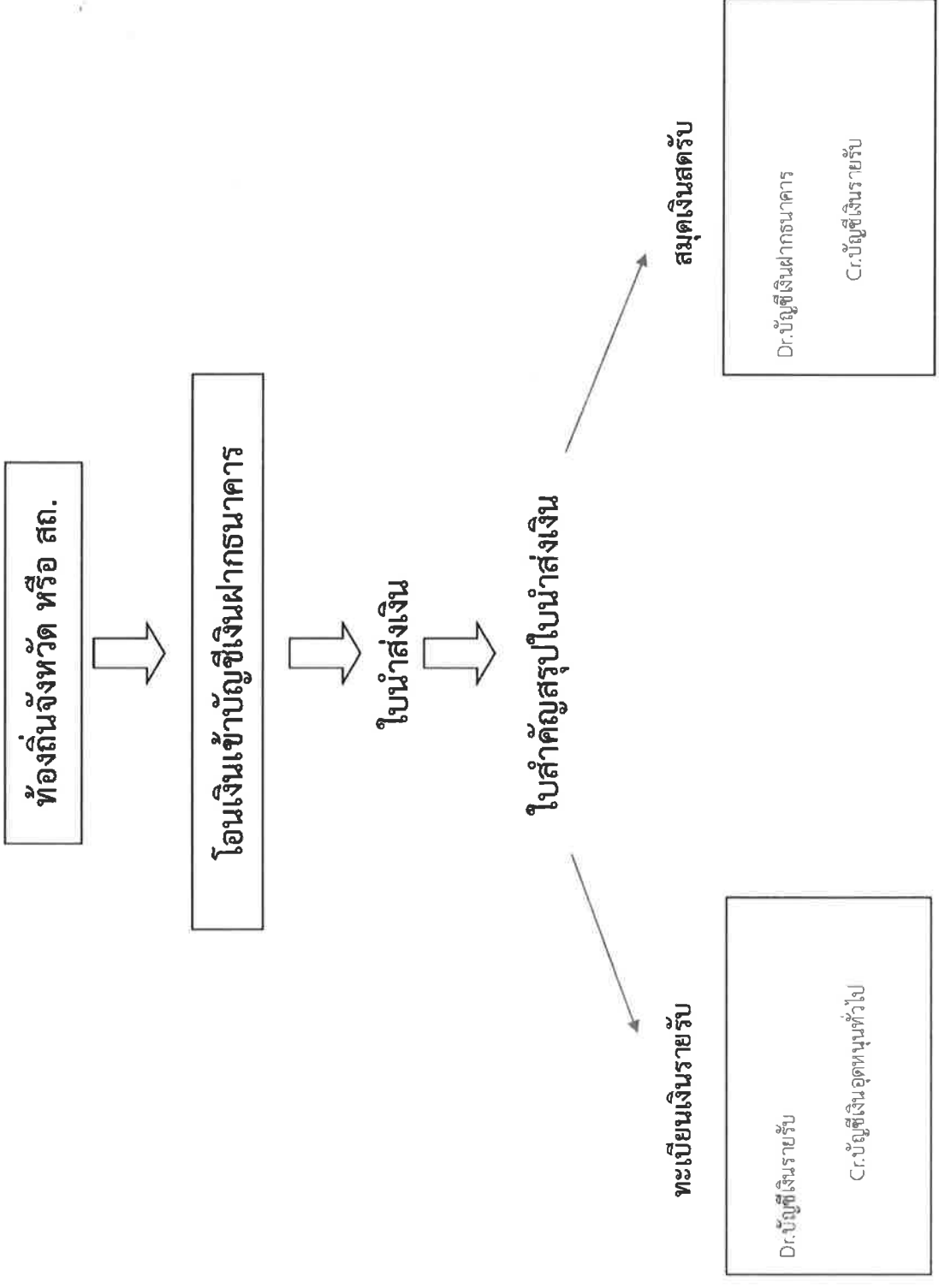
ไม่บันทึก

Dr. บัญชีเงินฝากธนาคาร
Cr. บัญชีลูกหนี้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
    บัญชีลูกหนี้บำรุงท้องที่
    บัญชีลูกหนี้ภาษีป้าย

๒. ภาษีจัดสรร

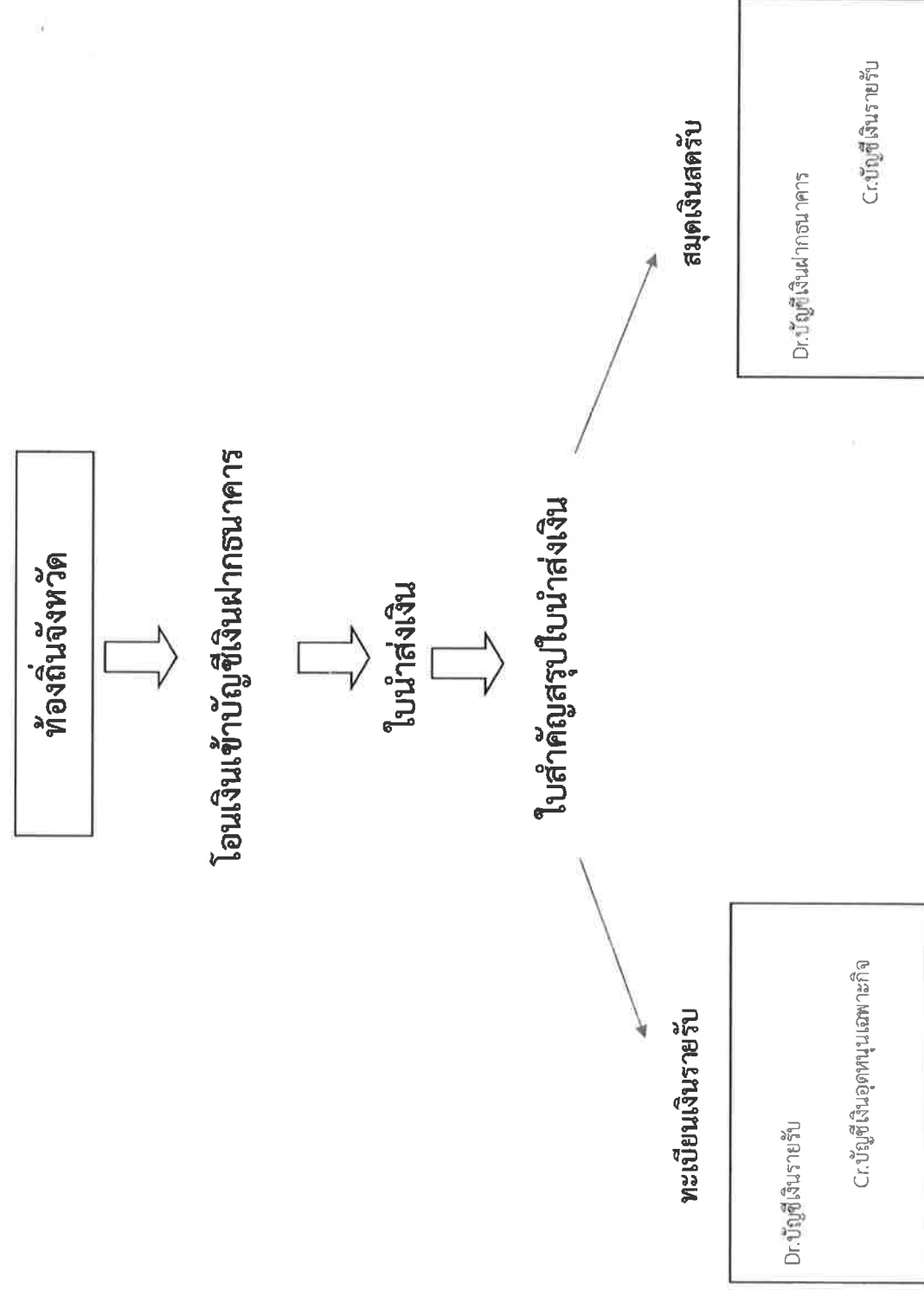

๓.เงินอุดหนุนทั่วไป (ที่ต้องมาตั้งงบประมาณ)

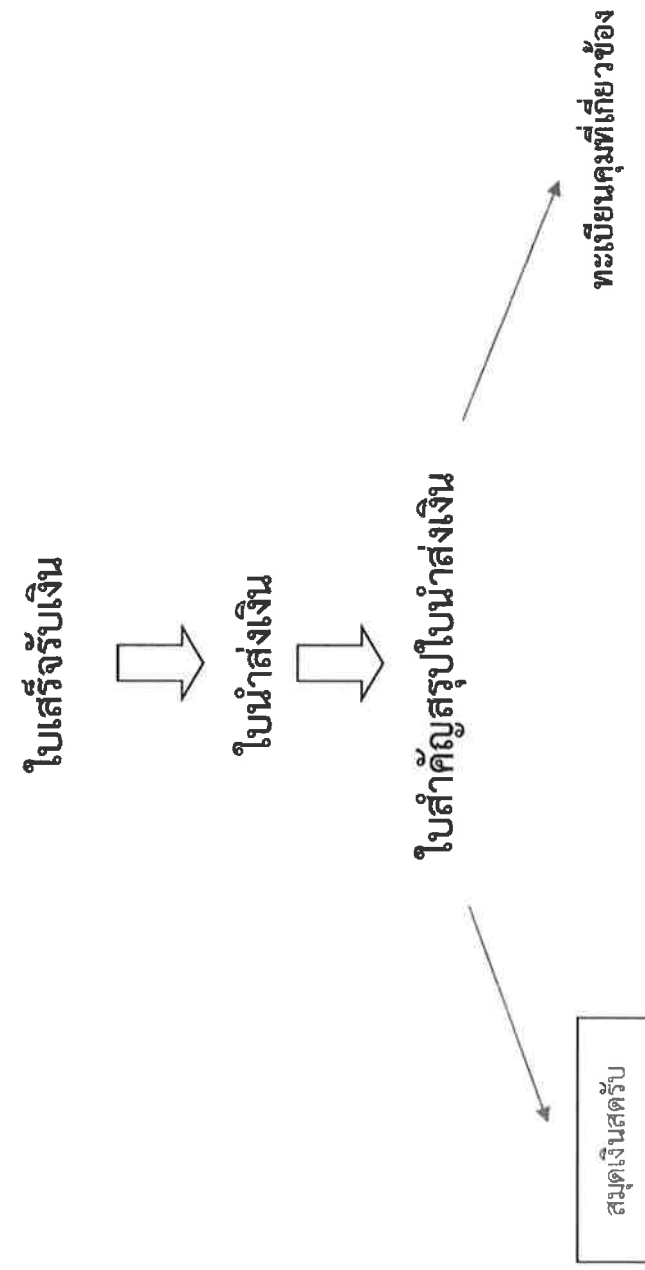

๔.เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้โดยวัตถุประสงค์ (เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ)

๕. การรับเงินที่ไม่เป็นรายรับของ อปท. เช่น เงินประกันสัญญา เงินที่มีผู้อุทิศให้ เป็นการเฉพาะเจาะจง เป็นต้น

Dr. บัญชีเงินฝากธนาคาร
Cr. บัญชีเงินรับฝาก - ประกันสัญญา
- อุทิศเพื่อ....

๒. การรับเงินทุน เช่น กสอ./ก.ส.ท./ธนาคาร เป็นต้น

